

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (2022). Kesähakkuu ei saa olla pesäpuuhakkuu - mutta yrittäjille ei saa tulla seisokkeja. *Koneyrittäjä*, 53(5), 12–13.

Kesähakkuu ei saa olla pesäpuuhakkuu

-mutta yrittäjille ei saa tulla koneseisokkeja

Varma kevään merkki on jokavuotinen keskustelu hakkuiden rajoittamisesta lintujen pesimisrauhan turvaamiseksi. Metsätalouden ja puunhankinnan pitää mahdollisimman hyvin sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön. Muutosvaatimukset eivät kuitenkaan saa vaikeuttaa koneyrittäjien toimintaa. Yrittäjille, koneenkuljettajille ja kalustolle pitää taata työmaita ilman koneseisokkeja.

Linnunpesiä voi olla myös kuivuvissa energiapuuvaroistoissa.

TEKSTI JA KUVAT: RISTO LAUHANEN, SEAMK

Avohakkuista ja yhteiskuntavastuista keskustellaan, kun lehti puhkeaa koivuun.

Kevät on tullut. Vapun tienoilla Helsingin Sanomien nettiversiossa Jari Kurvinen esitti mielipiteessään, jotta viranomaispäätöksellä voisi kieltää hakkuut lintujen pesimisaikana. Jos asioita vaadittaisiin lainsäädäntöön, silloin yleensä otetaan mahdolliset oikeusvaikutukset, korvaukset ja sanktiot eri intressiryhmien osalta huomioon.

Metsäala toimii jo

Kuluvan vuoden toukokuun puolivälin tienoilla Stora Enso Metsä tiedotti, ettei hakkuita tehdä enää tuoreiden ja sitä parempien kankaiden ja vastaavien soiden lehtipuuvaltaisissa metsissä Etelä-Suomessa 15.4.-31.7. Pohjois-Suomessa tämä kausi alkaa kahta viikkoa myöhemmin. Jos puustosta on vähintään puolet lehtipuita, on kyseessä lehtipuumetsä. Metsätietojärjestelmä on tämän korjuunohjaustoiminnon tukena.

Yleisesti ottaen kesällä kannattaa korjata kuivahkojen ja kuivien kasvupaikkojen leimikoita, ja

varoa linnunpesiä. Linturikkaat rantametsät ja kosteat korvet on hyvä jättää rauhaan. Hakkuissa jätettävät säästöpuut ja isot lehtipuut tarjoavat linnuille elinpiiriä. Lisäksi ennako- ja muissa raivauksissa riistalle ja linnuille on hyvä jättää suojaavaa lehtipuustoa.

Suomessa puuta korjataan eniten talvella. Kevään kelirikkokauden jälkeen korjuu hiljenee. Kun ennen kelirikkoa kuitupuun hakkuumäärät ovat olleet noin 4 miljoonaa kuutiometriä kuukaudessa, niin touko-kesäkuussa eli lintujen pesimisaikana hakkuumäärät ovat olleet noin 2 miljoonaa kuutiometriä kuukaudessa. Tukkien osalta vastaavat luvut ovat olleet runsaat 2 miljoonaa ja lintujen pesimisaikana noin 1,5 miljoonaa kuutiometriä kuukaudessa. Luvut perustuvat Metsätehon **Pirjo Venäläisen** ym. (2017) esitykseen ja Luonnonvarakeskuksen aineistoon vuosina 2010-2015. Lisäksi kesällä sahat ovat pysähdyksissä loma-aikana, eikä havutukkeja korjata tienvarsivaroille sinistymään.

Metsätehon johdolla laadittiin metsätaloutta ja linnustoa koske-

va opas jo noin 20 vuotta sitten. Viimeisin laaja-alaisen työryhmän opas julkaistiin kaksi vuotta sitten Metsätehon sarjassa.

Keskimääräisellä suomalaisella metsähehtaarilla on pesinyt 1-4 lintuparia. Metsäsuunnittelu on tärkeä työkalu lintujen ja muiden arvokkaiden lajien suojelussa. Uhanalaiset kasvit, eläimet ja avainbiotoopit tai muut arvokkaat elinympäristöt on hyvä merkitä metsäsuunnitelmaan. Metsälaki ja luonnonsuojelulaki ohjaavat myös metsätalouden toimia. Puukaupan yhteydessä arvokkaiden lajien suojelusta on tärkeää kertoa hakkuualueen haltijalle.

Harvinaisille lintulajeille löytyvät omat ohjeensa. Metsätehon opas käy läpi eri työläjien toimet linnuston suojelemiseksi. Muun muassa kalasääksen pesä ei saa hävittää.

Lisäksi puukauppa- ja muissa toimeksiannoissa voi myös sopia, että hakkuut tai muut toimet tehdään vasta lintujen pesimisajan jälkeen.

Tuorehakemalli avuksi

Myös kuivuvien energiapuuvarojen haketus lintujen pesimisaikana on tullut keskusteluissa esille. Metsäautoteiden varassa kuivuneiden energiapuuvarojen haketus on hyvä tehdä vasta lintujen pesimisajan jälkeen, jottei varastossa olevia pesiä tuhoutu. Tuorehakekonsepti maatilamittakaavassa -hanke on Manner-Suomen maaseutuohjelman EIP-hanke, jota Hämeen ELY-keskus rahoittaa. Hankkeen työpajoissa todettiin tuorehakekonseptin hankintaketjun suojaavan myös metsien linnustoa. Mallissa karsitut energiarangat korjataan metsästä pois ainespuun tavoin, ja rangat haketetaan tuoreina voimaitoksen kentällä tai maatilalla. Tuorehakemalli vaatii sille sopivat polttokattilat.

Varovaisuusperiaate huomioiden

Kevät on lisäksi metsänhoidollisten ja luonnonhoidollisten kulojen aikaa. Suomen metsäkeskuksen ja koulutuskeskus Sedun Kulutusoppaassa (**Laurila ja Vierula** 2018) korostetaan linnunpesien suojelua. Kanalintujen pesä on syytä suojata ja rajata kulojen ulkopuolelle. Juuri ennen kulojen aloitusta on kuloalueelle sattuvien linnunpesien läheltä poistettava hakkuutähteet. Pesän lähiseutu on kasteltava riittävästi, mutta pesä ei saa kastella. Myös suojakan-kaita voi käyttää pesien suojelussa. Kulutuksen jälkeen pesiä voi varovasti naamioida risuilla.

Suomen ympäristökeskuksen ja kumppaneiden tutkimus (**Virkka-**

la ym. 2020) toi esille mm. hömötiäisen, käpytikän ja kuukkelin vähenemisen metsänhakkuiden takia. Tutkimuksen mukaan metsätalous vaikuttaa myös Etelä-Suomen suojelualueiden linnustoon, mutta ei Pohjois-Suomen. Myös ilmastonmuutos vaikuttaa lintukantoihin.

Kun metsätalouden linnustovaikutuksista ei ole riittävästi tutkittua tietoa olemassa, on viisasta soveltaa kompromisseja ja varovaisuutta lintujen huomioon ottamisessa metsätalouden eri toimissa. Alan toimintaohjeita on myös hyvä tarkentaa uuden tiedon karttuessa.

Lintukantoihin vaikuttavat kuitenkin monet tekijät, eikä vain metsätalous. Kovat pakkaset, pedot ja taudit voivat vaikuttaa lintukantoihin haitallisesti. Myyrä- ja hiirikannat vaikuttavat suurten petolintujen kantoihin. Kissa voi napata lintuja saaliksi. Lisäksi lintuja kuolee liikenteessä.

Keskustelusta saa kuitenkin sen vaikutelman, että vain metsätaloudella on linnustovaikutuksia. Jotenkin tuntuu siltä, ettei rockfestivaalien, kesätapahtumien, juhannuskokkojen tai kovavauhtisen moottoriveneylyn linnustovaikutuksista laajemmin keskustella, koska ne koskettavat tavallisten ihmisten elämää tai välitöntä elinympäristöä. Sama logiikka pätee omakotitalotonttihakkuiden tai tienrakentamisen linnustovaikutuksiin kesäaikaan.

Hakkuumäärät kasvavassa, mutta koneyrittäjien työtä ei saa vaikeuttaa

Koronakriisin jälkitilassa tuotannon osuuden merkitys korostuu kansantaloudessa. Valitettava Venäjän sota Ukrainassa on lopettamassa puuntuontia Venäjältä. Tätä taustaa vasten kotimaan hakkuumäärien ennakoidaan kasvavan. Samalla metsätalouden ympäristövaikutuksista on vähennettävä yhteiskunnan vaatimuksesta. Myös linnusto on otettava huomioon metsätalouden toimissa.

Muutosvaatimukset eivät kuitenkaan saa vaikeuttaa koneyrittäjien toimintaa. Yrittäjille, koneenkuljettajille ja kalustolle pitää taata työmaita järkevästi suunnitellulla ilman koneseisokkeja. Lisäksi puunhankinnan voimakkaiden kausivaihtelujen ja niiden talousvaikutusten tasoittelemiseksi on tarpeen pohtia yhteiskunnan tukitoimia paitsi puuhuollon tueksi, myös metsäluonnon suojelemiseksi.